

Υπόμνημα
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Αθήνα 18.06.08

Είμαστε η Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα των Κρατουμένων. Μια ομάδα ανθρώπων (εργαζόμενοι, άνεργοι, γιατροί, δικηγόροι, δημοσιογράφοι, κοινωνιολόγοι, φοιτητές, πρώην κρατούμενοι) που έχουμε ενώσει τις δυνάμεις μας λόγω της αγανάκτησης που νιώθουμε με όσα συμβαίνουν μέσα στις φυλακές και τα κρατητήρια. Δρούμε ανεξάρτητα και συλλογικά ζητώντας:

Για τα θέματα υγείας

Δημιουργία νέων νοσοκομείων κρατουμένων (αντρών, γυναικών και εφήβων). Ένταξη τους στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Αυτή τη στιγμή το μοναδικό νοσοκομείο ανήκει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Δεν υπάρχει μέριμνα για τη νοσηλεία των γυναικών κρατουμένων ούτε για τους ανήλικους. Στελέχωση των φυλακών, ιδιαίτερα των απομακρυσμένων από τις πόλεις, με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό. Στις περισσότερες φυλακές δεν υπάρχει γιατρός και νοσηλευτές. Ζητάμε την ελεύθερη πρόσβαση των κρατουμένων στα δημόσια νοσοκομεία.

Να σταματήσουν οι απελάσεις κρατουμένων ασθενών με AIDS, στις περιπτώσεις που στις χώρες καταγωγής τους δεν υπάρχει η δυνατότητα κάλυψης ιατροφαρμακευτικής φροντίδας. Να σταματήσει ο εγκλεισμός ασθενών με φυματίωση. Δημιουργία νέας κατάλληλης μονάδας. Να αποφυλακίζονται αυτομάτως όσοι και όσες πάσχουν από ανίατες ασθένειες. Πολλοί άνθρωποι πεθαίνουν μέσα στη φυλακή.

Δωρεάν παροχή σε όλους τους κρατούμενους των ειδών προσωπικής υγιεινής.

Για τα ζητήματα παιδείας

Επέκταση των προγραμμάτων εκπαίδευσης σε όλες τις φυλακές. Δημιουργία σχολείων δεύτερης ευκαιρίας, τεχνικών σχολών και λυκείων. Δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων σε πανεπιστημιακές σχολές με καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης. Απαγόρευση των μεταγωγών κρατουμένων, που φοιτούν σε σχολικές μονάδες εντός των φυλακών. Συμμετοχή στις σχολικές μονάδες όσων πράγματι το επιθυμούν, ανεξάρτητα πειθαρχικών ποινών και «διαγωγής» μέσα στη φυλακή. Σήμερα, τη δυνατότητα αυτή δεν την έχουν οι χρήστες απαγορευμένων ουσιών.

Για τα δικαιώματα των κρατουμένων

Να εφαρμόζεται ο νόμος για τα δικαιώματα και να δίνονται τα δικαιώματα σε όλους τους κρατούμενους ανεξαρτήτως ποινής. Ίση αντιμετώπιση όλων των κρατουμένων. Να σταματήσουν οι διακρίσεις, οι αυθαιρεσίες, οι παράνομες περικοπές αδειών (να παίρνουν άδειες και οι κρατούμενοι πρόσφυγες –μετανάστες) και τα εκδικητικά πειθαρχικά. Ελεύθερη διακίνηση ιδεών, εφημερίδων και έντυπου υλικού χωρίς εξαιρέσεις. Το «ΚΕΛΙ» (εφημερίδα της Πρωτοβουλίας για τα Δικαιώματα των Κρατουμένων) ελεύθερο στα κελιά.

Για τους χρήστες απαγορευμένων ουσιών

Αποποινικοποίηση της χρήσης. Επέκταση των προγραμμάτων απεξάρτησης σε όλο το φάσμα των σωφρονιστικών καταστημάτων. Συμμετοχή των κρατουμένων χωρίς καμία διάκριση. Να ισχύει ό,τι και για όλες τις υπόλοιπες των ποινών, όπου οι κρατούμενοι εκτίουν τα 3/5 της ποινής τους. Σήμερα για υποθέσεις που αφορούν ουσίες οφείλουν να εκτίσουν τα 4/5. Απαγόρευση των μεταγωγών για όσους και όσες παρακολουθούν και συμμετέχουν σε προγράμματα απεξάρτησης.

Άδειες, πειθαρχικά, μεταγωγές

Να γίνεται χρήση του ευεργετικού μέτρου των αδειών. Παρά τις παραγράφους του σωφρονιστικού κώδικα το μέτρο δεν τηρείται, πολλώ δε μάλλον σε μετανάστες ή πρόσφυγες που θεωρείται ότι δεν μπορούν να δηλώσουν μόνιμη κατοικία ή έχουν δικαστική απέλαση. Σύμφωνα με έρευνα στις φυλακές Κορυδαλλού μόνο το 6,1% των κρατουμένων έχει πάρει άδεια. Να σταμτήσει ο εκβιασμός των πειθαρχικών που μετατρέπει τον κρατούμενο σε όμηρο και του στερεί για μεγάλο χρονικό διάστημα τα ευεργετήματα του νόμου. Αυστηρή τήρηση των διατάξεων για τα ευεργετήματα, υπέρ του κρατουμένου. Να μην εφαρμόζονται τα άρθρα 68 (για πειθαρχικά παραπτώματα), 69 (για πειθαρχικές ποινές), 70 (για σύνθεση πειθαρχικών οργάνων) και 71 (για πειθαρχική διαδικασία σε περίπτωση εξεγέρσεων). Να μην προφασίζονται λόγου για την αναστολή νόμιμων αδειών. Να αναγνωριστούν τα οδοιπορικά. Αξιοπρεπής μεταφορά των κρατουμένων κατά τη διάρκεια των μεταγωγών τους. Να σταματήσει να μεταφέρονται πισθάγκωνα που έχει πολλές φορές ως αποτέλεσμα τον τραυματισμό τους εντός της κλούβας. Να αντικατασταθούν οι υπάρχουσες κλούβες.

Βασανιστήρια

Να καταργηθούν τα πειθαρχικά και η απομόνωση καθώς και οι καθημερινές προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας των κρατουμένων. Να καταργηθεί ο πρωκτικός για τους άντρες και κολπικός για τις γυναίκες έλεγχος για τη μεταφορά απαγορευμένων ουσιών. Αυτός ο έλεγχος προσβάλλει την προσωπικότητα και αξιοπρέπεια του ατόμου και ο μόνος λόγος που υπάρχει είναι για την επιβολή εξουσίας. Να καταργηθούν οι ειδικές συνθήκες κράτησης των πολιτικών κρατουμένων. Να διερευνώνται συστηματικά καταγγελίες κρατουμένων για βασανιστήρια και να τιμωρούνται οι υπεύθυνοι σωφρονιστικοί υπάλληλοι. Υπενθυμίζουμε ότι ούτε στην περίπτωση των τεσσάρων ανθρώπων που κάρηκαν στο κελί 80 του Κορυδαλλού δεν τιμωρήθηκε κανείς από τους υπεύθυνους.

Υπερπληθυσμός

Ο υπερπληθυσμός αποτελεί το μεγαλύτερο, ίσως πρόβλημα για τους κρατούμενους. Η λύση όπως έχει φανεί δεν είναι η δημιουργία νέων κλειστών φυλακών αλλά η αποσυμφόρηση των φυλακών, μέσω της μείωσης των ποινών, αποφυλάκισης όσων κρατούνται για ελαφριά αδικήματα, δημιουργίας κέντρων απεξάρτησης για τους τοξικοεξαρτημένους, (άρα και αποποινικοποίηση της χρήσης) κατάργηση της έκτισης προκαταβολικής ποινής για υπόδικους, (τεκμήριο της αθωότητας) εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων. Επίσης επέκταση των αγροτικών φυλακών.

Ανήλικοι

Κατάργηση των φυλακών ανηλίκων. Εκατοντάδες παιδιά βρίσκονται εγκλειστα σε φυλακές. Η θλιβερή σωφρονιστική πραγματικότητα των ανήλικων παραβατών κάνει επιτακτικό το αίτημα της αλλαγής του τρόπου αντιμετώπισής των. Η κατάργηση του εγκλεισμού ανηλίκων θα συμβάλει στη διαχείριση ενός κοινωνικού προβλήματος με όρους κοινωνικούς και πολιτικούς. Οι ανήλικοι χρειάζονται ένα ανοικτό περιβάλλον ουσιαστικής κοινωνικής εκπαίδευσης. Η κοινωνικοποίηση δεν μπορεί να συντελεσθεί στο εσωτερικό της παραβατικής υποκοουλτούρας. Για τους ανήλικους η ελπίδα είναι ακόμη ισχυρή και ζωντανή. Η κοινωνική ευθύνη, η αυτοεκτίμηση, ο αλληλοσεβασμός είναι δυνατόν να ανακτηθούν. Αρκεί να επικρατήσει «η λογική της διαπαιδαγώγησης όχι μέσω της ποινής αλλά της διαπαιδαγώγησης αντί της ποινής». Πέντε χρόνια μετά την αναμόρφωση του ελληνικού θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας των ανηλίκων (Ν. 3189/2003) η κατάσταση δεν έχει μεταβληθεί ουσιαστικά. Η δημιουργία εναλλακτικών θεσμών ισότιμης και δημιουργικής ένταξης των παιδιών και των εφήβων στο κοινωνικό σύνολο είναι η απάντηση στον εγκλεισμό. Για την εφαρμογή εναλλακτικών μέτρων χρειάζεται οργάνωση, εξειδικευμένοι φορείς, εκπαιδευμένο στελεχικό δυναμικό, υποδομές, τεχνογνωσία, πόροι και κυρίως τόλμη. Γιατί η κατάργηση του εγκλεισμού των ανηλίκων αποτελεί ένα πρώτο θεσμικό βήμα για την επανεκπαίδευση και την διαπαιδαγώγηση της ίδιας της κοινωνίας ως προς τους τρόπους προσέγγισης και επίλυσης προβλημάτων που η ίδια έχει προκαλέσει λόγω της υποκρισίας, της αδιαφορίας, της ανικανότητας, της αναληθσίας και της πολιτικής της κοινωνικής εγκατάλειψης. Οι φυλακές ανηλίκων είναι αποτέλεσμα μιας κοινωνικά άδικης πολιτικής που δημιουργεί τους όρους και τις προϋποθέσεις για την «παραβατικότητα».

Νέες φυλακές

Καμία φυλακή έξω από τον ιστό της πόλης. Το χτίσιμο όποιων νέων φυλακών δεν πρέπει να γίνεται έξω από τα όρια της πόλης όπως για παράδειγμα το Μαλανδρίνο, γιατί έτσι απομονώνονται οι κρατούμενοι από το κοινωνικό σύνολο και η επανένταξή τους μετά την αποφυλάκισή τους είναι σχεδόν αδύνατη. Επίσης είναι δύσκολο να γίνουν επισκεπτήρια σε τόσο απομακρυσμένες περιοχές, όπως και ο απαραίτητος κοινωνικός έλεγχος για τη λειτουργία της φυλακής.

Επισκεπτήρια

Επέκταση των επισκεπτηρίων. Ελεύθερη συνάντηση των συγγενών και των φίλων των κρατουμένων χωρίς διαχωριστικό τζάμι. Δυνατότητα ερωτικής συνεύρεσης των κρατουμένων με τους ερωτικούς τους συντρόφους.

Κελιά

Χρειάζεται νέα διαμόρφωση ο χώρος διαμονής των κρατουμένων. Τουαλέτα με ξεχωριστή πόρτα. Όχι παραπάνω από δυο άτομα σε κάθε κελί. Στοιχειώδης επίπλωση που να εξασφαλίζει την αξιοπρεπή διαβίωση των κρατουμένων. Σε πολλές περιπτώσεις οι κρατούμενοι κοιμούνται στο πάτωμα ενώ δεν υπάρχει τραπέζι να φάνε.

Τηλέφωνα επικοινωνίας: Πάνος Λάμπρου (6944361139), Ιωάννα Δρόσου (6396514299)